

Kultuuriministri määruse „COVID- 19 puhangust tingitud erakorraline abi rahvaülikoolidele, rahvamajadele ja käsitööühendustele“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus ja eesmärk

Määrus kehtestatakse riigieelarve seaduse § 53¹ alusel.

Kultuuriministri määruse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) reguleerib COVID-19 puhangust tingitud erakorralise abi andmist rahvaülikoolidele, rahvamajadele ja käsitööühendustele nende põhitegevusega seotud kulude ja eesolevate möödapääsamatute kulude, mille katmiseks planeeritud tulud on oluliselt vähenenud, kompenseerimiseks. Riigi 2020. aasta lisaeelarvega on nähtud ette rahalised vahendid eriolukorraga kaasnevate COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikuga seotud kriisi ja sellest tuleneva eriolukorra mõju leevendamiseks.

Eelnõuga luuakse mehhanism organisatsioonide tõendatud kriisikahjude kompenseerimiseks. Täpsemad tingimused on välja töötatud sõltuvalt sektori spetsiifikast ja kahjude esialgselt prognoositud ulatusest. Abipaketi suurus on 300 000 eurot.

Rahvaülikoolide peamine sissetulek moodustub õppijate osavõtutasudest. Covid-19 viiruse levikuga seotud perioodil võib riiklike piirangute tõttu rahvaülikoolide õppetegevus katkeda (kevadepoolseks seiskus 3 kuuks) või peab õppetegevus toimuma väiksemates gruppides (hajutamise ja/või osalejate piirarvu tõttu). See tähendab oluliselt väiksemat õppetasude laekumist. Samuti võib õppijate arv langeda maksejõu vähenemise ja ebakindluse tõttu tuleviku osas. Selleks, et peale majanduslangust jõuda vähemalt kriisieelsele tasemele koolituste pakkumise mahus ja osalejate arvus, on vajalik kompetentse personali hoidmine, hoonete halduskulude ja püsikulude maksmine ka vähenenud koolituse mahu ja gruppide täituvuse perioodil. Ka käsitööühenduste ja rahvamajade loodetud tulu on toimumata või väiksemas mahus korraldatud ettevõtmiste arvelt oluliselt vähenenud ja ei kata põhitegevusega seotud kulusid.

Toetuse andmise üldtingimused on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 28. aprilli 2020. a määrusega nr 31 „COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikuga seotud kriisi ja sellest tuleneva eriolukorra mõju leevendamiseks ette nähtud toetusmeetmete üldtingimused“.

Eelnõu ja seletuskirja koostasid Kultuuriministeeriumi õigus- ja varahaldusosakonna õigusnõunik Kadri Kilvet (e-post kadri.kilvet@kul.ee, telefon 628 2224), kes tegid ka eelnõu juriidilise ekspertiisi, Kultuuriministeeriumi rahvakultuurinõunik Eino Pedanik (e-post eino.pedanik@kul.ee, telefon 628 2227) ja Rahvakultuuri Keskuse toetusprogrammide osakonna juhataja Margit Salmar (e-post margit.salmar@rahvakultuur.ee, telefon 600 9165).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb 6 peatükist ja 16 paragrahvist.

1. peatükk

Üldsätted

Paragrahviga 1 kehtestatakse eelnõu reguleerimis- ja kohaldamisala.

Lõike 1 kohaselt kehtestatakse eelnõuga COVID-19 puhangust tingitud erakorralise abi tingimused rahvaülikoolide, rahvamajade ja käsitööühenduste põhitegevusega seotud kulude, mille katmiseks planeeritud tulud on oluliselt vähenenud, kompenseerimiseks. Eelnõuga nähakse ette erakorralise abi taotlemise, saamise ning vahendite kasutamise tingimused.

Lõike 2 kohaselt tuleb eelnõuga reguleerimata küsimustele kohaldada Euroopa Liidu vastavaid õigusakte, kui toetust antakse vähese tähtsusega abina, ja haldusmenetluse seadust. Euroopa Liidu vastavate õigusaktide all on mõeldud Eestile otsekohalduvaid õigusakte, mistõttu tuleb eelnõu kehtestamises ja toetuse andmise ülesannete täitmisel juhinduda osapooltel otse neist. Haldusmenetlusele tuleb kohaldada haldusmenetluse seaduse sätteid kooskõlas eelnõus sätestatud korra ja erisustega.

Lõike 3 piirab eelnõu kohaldamist ning sätestab, et kui antakse vähese tähtsusega abi, ei tohi seda kasutada näiteks tegevuseks, mis on seotud ekspordiga kolmandatesse riikidesse või liikmesriikidesse, täpsemalt sellisele abile, mis on vahetult seotud eksporditavate koguste, turustusvõrgu loomise ja toimimise või muude eksportimisest tulenevate jooksvate kuludega, ning ka abile, mille tingimuseks on kodumaiste toodete kasutamine importtoodete asemel.

Lõike 4 kohaselt on toetuse andja Eesti Rahvakultuuri Keskus, kes vastutab taotlusvooru väljakuulutamise ja koordineerimise eest, teavitab taotlejaid ja avalikkust toetuse saamise võimalusest, menetleb taotlust ja otsustab, kas taotlus rahuldada või mitte jne.

Paragrahviga 2 kehtestatakse toetuse andmise eesmärk ja tulemus.

Toetuse andmise eesmärk on COVID-19 puhangust oluliselt mõjutatud rahvaülikoolide, rahvamajade ja käsitööühenduste jätkusuutlikkuse tagamine läbi ühekordse abi andmise ja toetuse andmise tulemusena on tagatud nende organisatsioonide majanduslik jätkusuutlikkus pärast COVID-19 pandeemia raugemist.

Paragrahviga 3 kehtestatakse vähese tähtsusega abi reeglite kohaldumine.

Lõike 1 kohaselt võib eelnõu alusel toetuse andmine kvalifitseeruda vähese tähtsusega abiks konkurentsiseaduse § 33 lõike 1 tähenduses. Konkurentsiseaduse § 30 lõige 1 sätestab, et riigiabiks loetakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud abi. Riigiabi konkreetset definitsiooni Euroopa Liidu toimimise leping ei anna, kuid artikli 107 lõike 1 järgi on riigiabi igasugune liikmesriigi või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikide vahelist kaubandust. Vähese tähtsusega abi hinnatakse samade kriteeriumide alusel kui riigiabi. Kõikide taotluste puhul hindab toetuse andja iga taotluse puhul eraldi, kas toetus loetakse vähese tähtsusega abiks või mitte.

Lõikes 2 sätestatakse vähese tähtsusega abi andmisel järgitav õiguslik alus ning antakse viide vastavale regulatsioonile.

Lõikes 3 sätestatakse, et vähese tähtsusega abi andmisel tuleb muuhulgas jälgida, et ühele ettevõtjale (taotlejale) antava vähese tähtsusega abi kogusumma ei ületaks mis tahes kolme eelarveaasta pikkuse ajavahemiku jooksul 200 000 eurot. Kogusumma all mõeldakse kogu riigipoolset toetust kokku. Kui vähese tähtsusega abina kvalifitseeruvat toetust taotletakse suuremas summas, kui taotleja on õigustatud saama, vähendab toetuse andja taotleja nõusolekul toetuse summat kuni vähese tähtsusega abi ülemmäärani.

Lõike 4 kohaselt loetakse vähese tähtsusega abi suuruse arvestamisel üheks ettevõtjaks kõik sellised ettevõtjad, kes on omavahel seotud VTA määruse artikli 2 lõike 2 kohaselt. Artikli 2 lõike 2 kohaselt hõlmab „üks ettevõtja“ kõik ettevõtted, mille vahel on vähemalt üks

järgmistest tunnustest:

- 1) ettevõtte omab teises ettevõttes aktsionäride või osanike häälteenamust;
- 2) ettevõttel on õigus ametisse määrata või ametist vabastada enamikku teise ettevõtte haldus-, juht-, või järelevalveorgani liikmetest;
- 3) ettevõttel on õigus rakendada teise ettevõtte suhtes valitsevat mõju vastavalt teise ettevõttega sõlmitud lepingule või selle asutamislepingule või põhikirjale;
- 4) ettevõtte, mis on teise ettevõtte aktsionär või osanik, kontrollib vastavalt kokkuleppele teiste aktsionäride või osanikega üksi sellise ettevõtte aktsionäride või osanike häälteenamust.

Üheks ettevõtjaks peetakse ka ettevõtteid, mis on eelmainitud punktides 1–4 kirjeldatud suhtes ühe või enama muu ettevõtte kaudu. Vähesse tähtsusega abi maksimaalse määra väljaselgitamisel vaadeldakse ettevõtete seoseid riigipõhiselt. Euroopa Komisjon on „ühe ettevõtja“ mõiste sisustamisel lähtunud asjaolust, et konkurentsieeskirjade kohaldamisel on ettevõtja igasugune majandustegevusega tegelev üksus, olenemata tema õiguslikust seisundist ja rahastamisviisist ning Euroopa Liidu Kohus on otsustanud, et kõiki sama üksuse (õiguslikult või faktiliselt) kontrollitavaid üksusi tuleks käsitleda ühe ettevõtjana.

Lisaks võetakse toetuse andmisel arvesse VTA määruse artiklis 5 sätestatud erinevateks eesmärkideks antava vähesse tähtsusega abi kumuleerimisreeglid. See tähendab, et üldise, põllumajandusliku ja kalamajandusliku vähesse tähtsusega abi summad ei tohi kokku ületada 200 000 eurot kolmeks majandusaastaks. Nimetatud kumuleerimisreegleid on arvesse võetud ka riigiabi ja vähesse tähtsusega abi registris, mis tähendab, et sealt nähtub, millist liiki ja kui palju vähesse tähtsusega abi on ettevõtjale antud.

2. peatükk

Nõuded taotlejale ja taotlusele ning toetuse taotlemine

Paragrahviga 4 kehtestatakse nõuded taotlejale.

Lõikes 1 kehtestatakse subjektide ring, kellele toetus on suunatud.

Lõikes 2 kehtestatakse täpsustavad nõuded taotlejale.

Punkti 1 kohaselt kontrollitakse, et taotleja suhtes ei ole välja kuulutatud pankrotti, ta ei ole likvideerimisel ega sundlõpetamisel. Teavet pankroti, likvideerimise ja sundlõpetamise menetluse kohta saab äriregistrist, samuti väljaandest Ametlikud Teadaanded.

Punkti 2 kohaselt peab taotleja 2019. a majandustegevusest laekunud tulu ja erasektori toetus kokku moodustama vähemalt 10% kogutuludest, kuid mitte vähem kui 6000 eurot rahvaülikoolist taotleja puhul, 1000 eurot käsitööühendusest taotleja puhul ja 30000 eurot rahvamajast taotleja puhul. Omatulu osakaalu arvutamisel kogutuludest ei võeta arvesse ühekordseid sihtotstarbelisi eraldisi, remondi- ja investeeringutoetusi.

Punktis 3 sätestatakse, et taotlejal ei tohi olla ajatamata maksu- või maksevõlga riigile seisuga 12. märtsi 2020 või on need taotluse esitamise ajaks ajatatud või tasutud. Maksu- ja maksevõla puudumisega arvestamise eesmärk on toetada taotlejat, kellel ei ole tekkinud riigi ees rahalist võlga enne Vabariigi Valitsuse poolt eriolukorra välja kuulutamist.

Punktis 4 sätestatakse, et taotlejal ei tohi olla maksudeklaratsioonide ja äriregistrile majandusaasta aruande esitamise võlga kui see on kohane arvestades taotleja õiguslikku vormi.

Punktis 5 sätestatakse nõue rahvamajast taotlejale. Rahvamajast taotleja on kultuurimaja või kultuurikeskus või rahvamaja, kelle põhikirjaline tegevus on seotud kultuuriloomega ja sellest osasaamisega.

Punktis 6 sätestatakse nõuded käsitööühendusest taotlejale. Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu liikmeteks võivad olla juriidilised isikud või vabatahtlikud füüsiliste isikute ühendused. Liidul on tegev-, toetaja- ja auliikmed. Liit peab oma liikmete üle arvestust. Liidu liikmeks saamise puhul esitatakse avaldus juhatusele, otsuse liikmelisuse kohta kinnitab volikogu.

Punktis 7 sätestatakse nõue rahvaülikoolist taotlejale. Rahvaülikool on avalikes huvides tegutsev avatud täienduskoolitusasutus, millel on kindel tegutsemiskoht ja mis pakub pidevat ning laiapõhjalist täienduskoolitust vähemalt kolmes õppekavarühmas (Täiskasvanute koolituse seadus 2015, § 4 (2)). Rahvaülikoolis saab arendada loovust, andeid, ettevõtlikkust, sotsiaalset vastutustunnet, eluks vajalikke teadmisi, oskusi ja võimeid. Rahvaülikool on täiskasvanutele mõeldud õppeasutus. Oluline on, et rahvaülikoolist taotleja kuuluks Eesti Rahvaülikoolide Liitu.

Punktis 8 sätestatakse, et toetust ei anta, kui taotlejale on tehtud tagasinõudmise otsus mõne varasema toetuse raames ja tagasinõudmise otsuse kohaselt on tagasimaksmisele kuuluv toetus tagasi maksmata. Silmas peetakse sellist olukorda, kus toetuse tagasimaksmiseks ette nähtud tähtaeg on möödunud, sealhulgas ajatamisgraafiku alusel, kuid toetust ei ole ette nähtud mahus tähtaja jooksul tagasi makstud. Nõude mõte ei ole kohustada tagasimaksmisele kuuluvat toetust tagasi maksuma enne tagasimakse tähtaega, vaid sellega ajendatakse tagasimaksmisele kuuluvat toetust maksuma tagasi tähtajaks.

Paragrahv 5 kehtestab üksikasjalikud nõuded taotlusele ehk milliseid andmeid ja dokumente peab taotlus sisaldama.

Taotlusele tuleb lisada taotleja kriisi/eriolukorra eelne 2020. aasta eelarve ja võrdlusena kriisi/eriolukorra mõjusid arvestav korrigeeritud eelarve. Eelarve peab olema terve 2020. aasta kohta, mitte ainult eriolukorra aja kohta. Eelarve peab olema kinnitatud juhtorgani poolt ning seal peab olema välja toodud kõik taotleja tulud ja kulud. Tulude ja kulude esitamise detailsus on vaba, kuid peab olema piisav, et aru saada asutuse spetsiifikast tulenevalt tema tulude struktuurist ja kulude struktuurist. Riigi poolt asutatud sihtasutus ja avalik-õiguslik juriidiline isik võib kasutada näiteks eelarve formaati, mida on kinnitanud nõukogu.

Seletuskirjas, mis tuleb lisada eelarve juurde tuleb välja tuua muutused tulude struktuuris (kui majandustegevusest laekuva tulu langus on üheselt põhjendatav eriolukorraga, siis lisada juurde info näiteks sponsorluse ja muude toetuste muutuses/ära jäämises, kui see peaks juhtuma); tulude juures välja tuua summaliselt, mis on hinnanguline tulude langus kitsalt eriolukorra ajal; tulude puhul selgitada tulude taastumise loogikat peale eriolukorra lõppu (näiteks kuidas, mis perioodi jooksul ja mis mahus nähakse küllastatavuse taastumist); kulude struktuuris (ülevaade kokkuhoiu kohtadest ja muudest kulude muutustest); sisuline ülevaade tegevusplaani muutest ja selle mõjust eelarvele; teave Eesti Töötukassa meetmesse pöördumise osas: kui Töötukassa meetmesse kvalifitseeruti, siis milline oli saadud hüvitise suurus ehk kulude kokkuhoid (sest Töötukassa maksab toetuse töötajale ja see avaldub eelarves mitte tulude poolel, vaid kulude poolel kokkuhoiuna). Välja tuua ka lühipõhjendus, et kui Töötukassaasse ei pöördutud või sinna mingil põhjusel ei kvalifitseeritud; info muude abimeetmete kohta.

Paragrahviga 6 sätestatakse taotluse esitamise regulatsioon.

Lõike 1 kohaselt kinnitab taotlusvooru eelarve kultuuriminister. Toetuse taotlemine toimub vooruliselt.

Lõike 2 kohaselt teavitab toetuse andja taotlusvooru avamisest, taotluste esitamise tähtajast ja taotlusvooru eelarvest oma veebilehel vähemalt seitse kalendripäeva enne taotlusvooru avamise päeva.

Lõigetes 3-5 sätestatakse, et taotlus tuleb esitada § 6 lõike 2 kohaselt teatatud tähtaja jooksul. Kõiki ühte taotlusvooru esitatud taotlusi menetletakse samal ajal. Tähtjaks esitatud taotlus peab olema esitatud ettenähtud viisil ja vormil koos nõutud dokumentidega. Taotlemine toimub Kultuuriministeeriumi toetuste taotlemise e-keskkonna kaudu.

Kui taotluse esitamisel esineb e-keskkonnas tehniline viga ja selle tõttu ei ole võimalik taotlust tähtpäevaks esitada, loetakse taotlus siiski tähtpäevaks esitatuks, kui see on toetuse andjale saadetud tehnilise vea likvideerimise järgsel tööpäeval.

3. peatükk

Kulude abikõlblikkus ja toetuse suurus

Paragrahviga 7 kehtestatakse kulude abikõlblikkuse reeglid.

Lõike 1 kohaselt on kulu abikõlblik kui ta on vältimatu ja põhjendatud, tekib abikõlblikkuse perioodil, on tõendatud algdokumentidega ja tasutud toetuse saaja arvelduskontolt ning on selgelt eristatavalt kirjendatud raamatupidamises ja vastab Eesti finantsaruandluse standardile. Lisaks peab kulu olema kooskõlas nii Euroopa Liidu kui ka siseriikliku õigusega. Tegemist on kulu abikõlblikuks lugemise üldpõhimõtetega.

Kuna eelnõu ei sisalda kõiki muude õigusaktidega reguleeritud kulu abikõlblikkuse tingimusi, siis on oluline rõhutada, et toetuse kasutamisel tuleb arvestada nii riigisiseste kui ka Euroopa Liidu toetusi reguleerivate õigusaktidega. Euroopa Liidu õiguse kooskõlas olemise tingimus seisneb näiteks selles, et kui toetuse andmine tähendab ühtlasi vähese tähtsusega abi andmist, tuleb järgida VTA määruses sätestatud lisatingimusi kulu abikõlblikkusele. Riigisisese õiguse kooskõlas olemise tingimus seisneb näiteks selles, et toetuse saaja peab järgima maksuseadustest ja riigihangete seadusest tulenevaid piiranguid kulude tegemisel.

Lõikes 2 kirjeldatakse, milliste tunnuste esinemisel loetakse kulu põhjendatuks. Kulu on põhjendatud, kui kulu on sobiv, vajalik ja tõhus ette nähtud eesmärgi ja tulemuse saavutamiseks. Toetuse andja hindab kulu realistlikkust ja põhjendatust esitatud eelarve ja prognoosi alusel.

Näiteks on põhjendatud ka enne eriolukorra algust võetud kohustuste tagasimaksed (pangalaenude, liisingute tagasimaksed, põhivara soetused), mille katteallikaks oli planeeritud rahavoog majandustegevusest laekuvast tulust.

Lõikega 3 kehtestatakse mitteabikõlblike kulude loend.

Paragrahviga 8 kehtestatakse meetme abikõlblikkuse periood.

Tulenevalt lisaelarve § 5 lõikest 1 võib lisaelarvega eraldatavaid COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikuga seotud kriisi leevendamiseks ette nähtud meetmete vahendeid kasutada üksnes selles seaduses ette nähtud eesmärgil ja ulatuses. Lisaelarve kehtib eelarveaastal ning seega võib vahendeid kasutada tekkepõhiselt kuni 2020. aasta 31. detsembrini.

Paragrahviga 9 kehtestatakse toetuse suurus.

Lõike 1 kohaselt on taotletava toetuse maksimaalne lubatud summa vähese tähtsusega abina 200 000 eurot taotleja kohta.

Lõike 2 kohaselt leitakse toetuse summa taotleja kohta proportsionaalsuse põhimõttel arvestades taotlejate põhjendatud maksimaalsed vajadused ning taotlusvooru eelarve vahe. Taotlejate maksimaalset vajadust vähendatakse protsendimääras, mille võrra ületab koguvajadus taotlusvooru eelarvet. Kui koguvajadus ületab taotlusvooru eelarvet vähendatakse kõikide taotlejate maksimaalset vajadust võrdselt teatud protsendi võrra, kuni taotlejatele eraldatav summa saab võrdseks taotlusvooru eelarvega. Kui taotluste (põhjendatud vajaduste) kogusumma ei ületa taotlusvooru eelarvet rahuldatakse taotlused taotluses toodud põhjendatud summa ulatuses ning proportsionaalset vähendamist ei toimu.

4. peatükk

Taotluse menetlemine ja toetuse maksmine

Paragrahviga 10 kehtestatakse taotluse menetlemise kord.

Lõikes 1 sätestatakse, et toetuse andja menetleb taotlust kuni 30 tööpäeva taotlusvooru sulgemisest arvates. Haldusmenetluse seaduse § 41 järgi tuleb haldusorganil juhul, kui tal ei ole võimalik haldusakti anda või toimingut sooritada ettenähtud aja jooksul, teha viivituseeta teatavaks tõenäoline aeg ning näidata tähtajast mittekinnipidamise põhjus.

Lõike 2 kohaselt jäetakse taotlus läbi vaatamata, kui seda ei ole tähtajaks esitatud või kui taotlus ei vasta eelnõu § 4 lõikes 1 ja/või 2 sätestatud tingimustele. Kui taotlust ei esitata tähtajaks, ei ole tehniliselt e-keskkonnas võimalik taotlust esitada.

Lõike 3 kohaselt võib toetuse andja taotluse esitamise tähtaja ennistada. Tähtaega võib ennistada toetuse andja omal initsiatiivil või taotleja taotlusel. Mõlemal juhul peab ennistamiseks olema mõjuv põhjus.

Lõigete 4 ja 5 kohaselt võib toetuse andja juhul, kui taotluse läbi vaatamise käigus selgub, et taotlus ei ole piisavalt selge ja/või selles esinevad puudused, küsida taotlejalt selgitusi ja lisadokumente taotluses esitatud andmete kohta või nõuda taotluse täiendamist või muutmist. Taotlejale edastatakse e-keskkonna kaudu vastavasisuline teade, milles on kirjeldatud asjaolud, mis vajavad täiendavat selgitamist, täiendamist või lisateavet, ning märgitud tähtaeg puuduste kõrvaldamiseks. Puuduste kõrvaldamiseks võib toetuse andja anda taotlejale kuni viis tööpäeva, mil peatub eelnõu § 10 lõikes 1 toodud taotluse menetlemise aeg. Kui puudus kõrvaldatakse, loetakse puudusega seotud nõue täidetuks.

Toetuse andja jätab taotluse läbi vaatamata, kui taotleja ei ole eelnõu § 10 lõikes 4 sätestatud tähtaja jooksul puudusi kõrvaldanud või kui puuduste kõrvaldamise raames esitatud lisateave ei anna ikkagi alust lugeda nõuet täidetuks. Otsus edastatakse taotlejale e-keskkonna kaudu kümne tööpäeva jooksul tähtaja saabumisest arvates.

Lõike 6 kohaselt saab toetuse andja tunnistada taotleja ja taotluse nõuetele vastavaks ainult juhul, kui on täidetud kõik eelnõu § 4, 5 ja 7 sätestatud nõuded. Juhul kui taotleja ja/või taotluse vastavuskontrolli tulemusena ilmneb puudus, mida ei ole võimalik kõrvalda või seda ei kõrvaldata, tunnistab toetuse andja taotleja ja/või taotluse nõuetele mittevastavaks ning teeb taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

Paragrahvis 11 nähakse ette taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise tingimused ja kord ning üldised alused.

Lõikes 1 sätestatakse, kes teeb taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise otsuse.

Lõike 2 kohaselt rahuldatakse taotlus juhul, kui taotleja ja taotlus vastavad eelnõus nimetatud nõuetele.

Lõike 3 kohaselt võib taotluse rahuldada osaliselt. Osaline rahuldamine on põhjendatud näiteks juhul, kui kõik taotleja poolt esitatud kulud eelarves ei ole toetuse andja jaoks põhjendatud, vajalikud või piisavalt tõhusad organisatsiooni jätkusuutlikkuse tagamiseks. Osalise rahuldamise korral on toetuse andjal kohustus taotleja ära kuulata. Kui kokkulepet ei saavutata, jäetakse taotlus rahuldamata. Taotleja nõusolekut ei küsita, kui taotluse osaline rahuldamine on tingitud eelnõu § 9 lõikes 4 toodud metoodikast või kui taotlusvooru taotluse esitanud taotlejate arv on suurem kui 50.

Lõike 4 kohaselt võib taotluse rahuldada ka kõrvaltingimusega. Juhul kui mõni nõue ei ole taotluse menetlemise ajal täidetud ja selle mittetäidetuse ei takista taotluse menetlemist ning kui on tõenäoline, et see nõue on mõistliku aja jooksul täidetav, võib taotluse rahuldada kõrvaltingimusega. Kõrvaltingimuse seadmisel näeb toetuse andja ette, mida toetuse saaja peab tegema või milline asjaolu peab olema tõendatud ja millise aja jooksul. Nõuetekohase kõrvaltingimuse saabumisel lisatakse sellekohane teave taotluse rahuldamise otsuse juurde.

Kui taotluse rahuldamise otsus on tingimuslik, menetletakse taotlust tavalises korras. Erisus on vaid selles, et toetust ei või välja maksta enne kõrvaltingimuse saabumist või täitmist.

Lõike 5 kohaselt ei teki toetuse saajal taotluse kõrvaltingimusega rahuldamise otsuse põhjal õigust toetuse maksele. Makse saab teha siis, kui toetuse saaja on esitanud toetuse andjale teabe tingimuse saabumise või täitmise kohta. Toetuse saaja ei pea vastavasisulist teavet esitama juhul, kui toetuse andja saab selle ise tuvastada.

Lõike 6 kohaselt tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus, kui taotleja ja/või taotlus ei vasta kas või ühele eelnõus sätestatud nõudele, kui taotleja mõjutab taotluse menetlemist pettuse või ähvardusega või muul õigusvastasel viisil, taotleja ei võimalda teha taotluse nõuetele vastavuse kontrolli või taotleja ei ole nõus taotluse osalise rahuldamise ettepanekuga.

Lõike 7 kohaselt saadetakse taotlejale tema kohta tehtud otsus e-keskkonna kaudu.

Paragrahviga 12 sätestatakse vaide esitamise õigus. Vaideid lahendatakse tuginedes haldusmenetluse seadusele.

Paragrahviga 13 sätestatakse toetuse maksmise tingimused.

Lõikes 1 sätestatakse, et toetus makstakse toetuse saajale ühes osas kümne tööpäeva jooksul taotluse rahuldamise otsuse tegemisest.

Lõikega 2 piiratakse toetuse andjal kohustuse võtmist, kui taotluse rahuldamise otsus tehakse kõrvaltingimusega. Toetus makstakse välja pärast kõrvaltingimuse saabumist või täitmist.

5. peatükk

Aruannete esitamine ja toetuse tagasinõudmine

Paragrahviga 14 kehtestatakse toetuse kasutamise seotud aruande esitamise põhimõtted.

Lõikes 1 sätestatakse toetuse saajale aruande esitamise kohustus. Aruande esitab toetuse saaja taotluse rahuldamise otsuses sätestatud ajal.

Lõigetes 2 ja 3 sätestatakse toetuse andjale aruande menetlustähtaeg ja täpsustatakse, et aruanne tuleb toetuse andjale esitada e-keskkonna kaudu.

Lõikes 4 sätestatakse, millist informatsiooni peab toetuse saaja aruandes kajastama.

Paragrahviga 15 reguleeritakse toetuse tagasinõudmise otsuse tegemist ja toetuse tagasimaksmist nimetatud otsuse alusel. Toetust taotledes nõustub taotleja toetuse eraldamise tingimustega, sealhulgas kohustusega maksta toetus tagasi, kui toetust on saadud mitteabikõlbliku kulu katteks või muul toetuse tagasinõudmise aluse esinemisel.

Lõikes 1 sätestatakse, millal tehakse otsus toetuse tagasinõudmise kohta.

Lõike 2 kohaselt võib toetuse tagasinõudmise otsuse tegemise otsustamiseks ja vormistamiseks jätta kolme aasta pikkuse varuaja ehk toetuse tagasinõudmise otsuse võib teha kolme aasta jooksul toetuse saaja viimase kohustuse täitmise lõppemisest. Erisus on ebaseadusliku, väärkasutatud või ühisturuga kokkusobimatu riigiabi (sh vähese tähtsusega abi) korral. Sellisel juhul võib toetuse tagasinõudmise otsuse teha kümne aasta jooksul pärast toetuse saajale toetuse eraldamist. Ebaseaduslikuks riigiabiks loetakse nõukogu määruse (EL) nr 2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (kodifitseeritud tekst) (ELT L 248, 24.09.2015, lk 9–29), artikli 1 punktis f nimetatud abi. Riigiabi väärkasutamiseks loetakse nõukogu määruse (EL) nr 2015/1589 artikli 1 punktis g sätestatud. Ebaseaduslik riigiabi on uus abi, mis ei ole eraldatud kooskõlas riigiabi reeglitega. Väärkasutatud abi on abi, mida ei ole kasutatud kooskõlas toetuse andmise tingimuste ja taotluse rahuldamise otsusega.

Lõike 3 kohaselt tuleb toetus tagastada toetuse tagasinõudmise otsuse kehtima hakkamise päevast arvestades 60 kalendripäeva jooksul. Toetuse tagasinõudmise otsus kui haldusakt hakkab haldusmenetluse seaduse § 61 lõike 1 järgi kehtima alates selle kättetoimetamisest koostoimes haldusmenetluse seaduse § 62 lõike 2 punktiga 2, mille kohaselt tuleb haldusakt teha menetlusosalisele kättetoimetamisega teatavaks, kui varasem haldusakt tunnistatakse kehtetuks või seda muudetakse.

Enne toetuse tagasinõudmise otsuse tegemist tuleb anda toetuse saajale võimalus asjaolusid selgitada ehk ta haldusmenetluse seaduse kohaselt ära kuulata. Sellega tagatakse, et toetuse saaja on tema suhtes käimas olevast menetlusest teadlik ning ta on saanud otsustamisel teada olevaid asjaolusid selgitada ja toetuse andja on saanud neid otsuse tegemisel arvesse võtta.

6. peatükk

Määruse rakendamine

Paragrahviga 16 reguleeritakse eelnõu rakendamist. Eelnõu rakendatakse tagasiulatuvalt alates 01.03.2020 ning kuni 31.12.2020.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

4. Eelnõu mõju

Eelnõu kavandamisel on arvestatud regionaalsuse põhimõtet nii, et abi saajate hulka kuuluksid abi vajavad organisatsioonid üle Eesti.

Mõju muudele valdkondadele ega ebasoovitavaid mõjusid ei kaasne.

5. Eelnõu rakendamiseks vajalikud kulutused

Eelnõu rakendamisega ei kaasne toetuse andjale lisakulusid. Rakendamiseks vajalikud vahendid on toetuse andjale eraldatud kriisiabi paketi raames riigieelarvest. Eelnõu rakendamisega seotud eeldatavad tulud avalduvad toetuse saaja majandustulemustes ja jätkusuutlikkuses.

6. Eelnõu rakendamine ja jõustumine

Eelnõu jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu on heakskiidetud Vabariigi Valitsuse 17. septembri 2020. a istungil.